

- §16a-miljøgodkendelse til
Pæregård
Gudhjemvej 44
3760 Gudhjem

Kolofon: Bornholms Regionskommune; januar 2022
Journalnummer: 09.17.19P19-0026
Udarbejdet af: Center for Natur, Miljø og Fritid
Sagsbehandler: Helle Thers/Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag: Geodatastyrelsen

§ 16A MILJØGODKENDELSE

til

Pæregård

Gudhjemvej 44

3760 Gudhjem

Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16 a, stk. 2 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 27. januar 2022.

DATABLAD

Titel:	§ 16 a tilladelse til Pæregård
Tilladelsen omfatter:	Svineproduktion med slagtesvin Produktionsareal: 1.525 m ² stalde
Dato for tilladelse:	27. januar 2021
Husdyrbrug:	Pæregård, Gudhjemvej 44, 3760 Gudhjem
Matrikelnummer og ejerlav:	57a Østerlarsker m.fl.
Ejendomsnummer:	4000012474
CVR-/P-nummer:	27795560/1010775112
CHR-nummer:	115496
Ansøger (driftsansvarlig) og ejer:	Jacob Lodahl Svendsen
Adresse:	Kirkebyvej 39 3751 Østermarie
Kontaktoplysninger:	Tlf.nr. 21468439; e-mail: js@ellesagro.dk
Konsulent:	Kirsten V. Kyndesen, Bornholms Landbrug & Fødevarer, Rønnevej 1, 3720 Aakirkeby, kvk@blf.dk .
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat, Skovløkken 4, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: byg@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	6
2.1 Afgørelse om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 a	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion.....	7
2.3 Vilkår for driften	8
2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald.....	11
2.5 Retsbeskyttelse og revurdering.....	12
2.6 Offentlighed	12
2.7 Klagevejledning	12
3 Beliggenhed og landskabelige forhold	14
3.1 Bygninger og faste afstandskrav	14
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	17
4 Husdyrproduktion	19
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	19
4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning	20
5 Ressourceforbrug	21
5.1 Foder og foderopbevaring.....	21
5.2 Vand.....	22
Energier 22	
5.3 Diverse hjælpestoffer	23
6 Reststoffer	24
6.1 Spildevand.....	24
6.2 Affald	24
7 Gener fra husdyrbruget	25
7.1 Lugt	25
Støj og rystelser	27
7.2 Støv	28
7.3 Lys.....	28
7.4 Fluer og skadedyr	29
7.5 Transport.....	29
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	30
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav	30

8.2	Påvirkning af naturområder	32
9	Mulige driftsforstyrrelser og uheld	36
10	Egenkontrol og dokumentation	40
11	IE-brug	41
12	Samlet vurdering	42
13	Bilag	43
	Bilagsoversigt:	43
	Bilag 1. Produktionsareal nudrift og 8 års drift	44
	Bilag 2. Produktionsareal ansøgt drift	45
	Bilag 3. Beredskabsplan for Pæregård	46
	Bilag 4. Modtagne høringssvar og kommunens bemærkninger	48

1 RESUMÉ

Jacob Lodahl Svendsen ansøger hermed om husdyrtilladelse i henhold til husdyrbruglovens § 16 a til husdyrproduktionen på ejendommen Pæregård, Gudhjemvej 44, 3760 Gudhjem. (Husdyrbruget får en årlig ammoniakemission under 3.500 kg, men bliver omfattet af en § 16 a godkendelse, idet der er tale om et IE- brug (mere end 2.000 stipladser til slagtesvin)).

Produktionen af slagtesvin på Pæregård ønskes godkendt efter den nye miljøregulering (stipladsmodellen). Der foretages ingen ændringer af staldanlægget. Den eksisterende godkendelse er en kapitel 5 / §33 godkendelse fra 2003. I 2014 er der anmeldt fulde stalde og givet tilladelse til en produktion på 8.230 slagtesvin (38-114 kg).

Ansøgt drift omfatter slagtesvineproduktion i eksisterende stalde. Det samlede produktionsareal udgør 1.525 m².

Husdyrgødningen fra produktionen opbevares i eksisterende gyllelagune på ejendommen. Der ønskes opført en ny gyllelagune i ansøgt drift.

Ansøgningen er indgivet i henhold til husdyrbruglovens § 16 a og er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 224777).

Staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

I ansøgningen er der foretaget beregninger der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldene og omkringboende overholdes. Der ændres ikke på produktionen og lugtemissionen fra staldene øges derfor ikke i ansøgt drift.

På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften samt at der ikke foretages ændringer, forventes produktionen ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støv, støj og rystelser, lys, transport eller forekomst af skadedyr. Tilsvarende vurderes husdyrbrugets brug af ressourcer (herunder foder, energi og vand) samt håndtering af reststoffer (herunder affald og spildevand) ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

I ansøgningen er der foretaget beregninger af den samlede ammoniakudledning fra produktionen og dennes påvirkning af omkringliggende naturområder. Idet der ikke foretages ændringer i produktionen øges udledningen ikke fra staldene. Teknologien gylleforsuring, anvendes til reduktion af ammoniakudledningen fra husdyrbruget. Den samlede udledning af ammoniak ændres ikke i ansøgt drift og det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil forårsage væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder i området.

Ammoniakudledningen fra husdyrbruget må ikke overskride et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). I nu- og ansøgt drift opfyldes dette krav ved brug af teknologien gylleforsuring samt overdækning af gødningsopbevaringsanlæg. I tilladelsen er der redegjort for de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte og husdyrbrugets anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakudledningen til omgivelserne.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler, og at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet eller omkringboende, som dette er defineret i husdyrbrugloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette kapitel beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan offent-

ligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 Afgørelse om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 a

Bornholms Regionskommune, Center Natur, Miljø og Fritid har vurderet, at der i henhold til de gældende regler¹ kan meddeles tilladelse til den ansøgte svineproduktion på husdyrbruget Pæregård, Gudhjemvej 44, 3760 Gudhjem, matr.nr. 57a Østerlarsker mfl.

Tilladelsen omfatter produktionsarealet til slagtesvin, i en stald, hvor samlede produktionsareal udgør 1.525 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er husdyrbruget omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra anlægget beregnes til mindre end 3.500 kg NH₃-N pr. år, men bliver omfattet af en § 16 a godkendelse, idet der er tale om et IE- brug (mere end 2.000 stipladser til slagtesvin). Derfor meddeles tilladelsen efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen med tilhørende bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering – se de følgende afsnit 3 - 12.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med de stillede vilkår i nedenstående Afsnit 2.3 og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpende i forhold til denne tilladelse.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, er der redegjort for og stillet krav til husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved den ansøgte svineproduktion i forhold til den nuværende lovlige produktion på Pæregård (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden (8-års drift).

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab og uden væsentlige gener for omgivelserne, når vilkårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion

Bornholms Regionskommune har den 28. januar 2021 modtaget en ansøgning fra Jacob Lodahl Svendsen om miljøgodkendelse efter de nye regler for miljøgodkendelse for produktionen på Pæregård, Gudhjemvej 44, 3760 Gudhjem. Ansøgningen er indgivet i henhold til § 16 a i husdyrbrugloven, og er indsendt gennem det digitale selvbetjeningsystem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningssekema nr. 224777. Den 19. februar 2021 blev ansøgningen visiteret som fuldt oplyst. Kommunen har efterfølgende modtaget rettelser til ansøgningen senest den 14. januar 2022 og har afgjort sagen på baggrund af version 3 af ansøgningssekemaet.

Forhold til eksisterende produktion

På Pæregård er der produktion af slagtesvin i et staldanlæg med et produktionsareal på i alt 1.525 m².

¹ Lovbekendtgørelse nr. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 1380 af 30. november 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) med senere ændringer og bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug

Ansøger ejer og driver udover Pæregård ejendommene Ellesgård (Kirkebyvej 39, 3751 Østermarie), Risegård (Risevej 9, 3751 Østermarie) og Sandegård (Saltunavej 1, 3751 Østermarie). På Risegård er der sohold med produktion af 30 kg's grise, mens der er produktion af smågrise og slagtesvin på Ellesgård og produktion af slagtesvin på Sandegård.

Pæregård kan drives selvstændigt i forhold til de øvrige ejendomme, idet produktionen kan baseres på indkøbte smågrise. Ejendommene er placeret mellem ca. 3,8 og 6,9 km fra Pæregård. Pæregård er således ikke er teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Ansøger har indsendt oplysninger om, at Pæregård ikke er teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug, idet ansøger ikke ejer andre ejendomme med husdyr eller har samdrift med andre husdyrbrug.

Det er derfor Bornholms Regionskommunes vurdering, at Pæregård vil kunne drives uafhængigt af det andre. Denne tilladelse omfatter derfor alene husdyrbruget på Pæregård.

2.3 Vilkår for driften

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøredegørelsen. Vilkårene er krav, som stilles pga. husdyrbrugets art eller beliggenhed.

Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

For at sikre at tilladelsens vilkår efterleves, stiller Bornholms Regionskommune vilkår om, at virksomhedens ansatte skal være bekendt med vilkårene.

Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om eventuelle planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.3.1 Indretning og drift

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelsens vilkår.

2.3.2 Information om ændringer

4. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
5. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til tilsynsmyndigheden inden gennemførelsen. Tilsynsmyndigheden vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.3.3 Produktionsarealets størrelse i m², staldd typer/-systemer, dyretyper

6. Husdyrbrugets stalde og produktionsarealer skal indrettes i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Stald	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Slagtesvinestald	Slagtesvin	Delvist spaltegulv, 25-49 % fast gulv	1.525

2.3.4 Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper, og m² overfladeareal)

7. Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Beholder	Gødningstype	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)
Gyllelagune	Flydende	Overdækning	1.517
Fortank, procestank	Flydende	Overdækning	58
Fortank	Flydende	Overdækning	8
Ny gyllelagune	Flydende	Overdækning	1.517

2.3.5 Håndtering af husdyrgødning

8. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
9. Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres: internt regnskab fra driften, som dokumenterer flytning/udbringning af gylle, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.3.6 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

Gylleforsuring

10. Der er etableret et anlæg til forsuring af gylle fra alle stalddafsnit
11. Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovlsyretanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel.
12. Der må kun anvendes svovlsyre.
13. Før forsuring må den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis maksimalt være 6,0.
14. Styringen af anlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.
15. Forsuret gylle må ikke opbevares sammen med ubehandlet gylle.
16. Anlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

Gyllelagune

17. Gyllelagunen skal fortsat være forsynet med fast overdækning i form af presenning/flydedug.
18. Hvis overdækningen åbnes/brydes i forbindelse med omrøring, gylleudbringning eller tømning skal overdækningen lukkes umiddelbart efter. Skader på den faste overdækning skal udbedres hurtigst muligt.

19. Der skal føres en logbog for gyllelagunen, hvori eventuelle skader på overdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
20. Til kontrol for lækage fra gyllelagunens bundmembran skal vandstandsmåleren i kontrolbrønden aflæses hver måned. Dato for udført kontrol skal fremgå af logbog for egenkontrollen

2.3.7 Affald

21. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
22. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
23. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.3.8 Oplag af olie

24. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
25. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.
26. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
27. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.3.9 Lugt - vilkår

28. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
29. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.3.10 Støj

30. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

2.3.11 Støv

31. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.3.12 Lys

32. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omkringboende.

2.3.13 Skadedyr

33. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
34. Ved eventuelle fluegener hos naboer skal bekæmpelse foretages på tilsynsmyndighedens forlangende og efter en forudgående godkendt plan.
35. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levedmuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.3.14 Uheld og risici

36. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
37. Der skal foreligge en beredskabsplan for Pæregård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
38. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.3.15 Miljøledelse

39. Der skal indføres miljøledelse på ejendommen efter miljøstyrelsens vejledning "Miljøledelse for husdyrbrug".

2.3.16 Ophør

40. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 27. januar 2028), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del. Da denne tilladelse omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når byggeriet er afsluttet inden fristens udløb.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse

se forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.5 Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 27. januar 2030.

Tilladelser efter § 16 a skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til gældende husdyrbrugslovs § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må dog ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.6 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har i henhold til offentlighedsproceduren i husdyrbruglovens § 55 den 1. juni 2021 foretaget en annoncering vedrørende modtagelse af ansøgning om §16a miljøgodkendelse til Pæregård. Ansøgningen er fremlagt i offentlighøring i perioden 1. juni til 22. juni 2021 ved annoncering på www.brk.dk.

Som følge af denne annoncering modtog regionskommunen ingen henvendelser.

Udkast til afgørelse om § 16 a miljøgodkendelse til Pæregård blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk til 634 meter fra et vægtet lugtcentrum for staldene. Desuden er udkastet sendt til ansøger og dennes konsulent, da de berøres af de ansøgte ændringer på husdyrbruget.

Der blev givet en frist på 6 uger fra 6. juli 2021 frem til og med den 17. august 2021 til at kommentere udkastet. Kommunen modtog 4 skriftlige bemærkninger, som kan ses i bilag 4 sammen med regionskommunens kommentar til de modtagne henvendelser.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 27. januar 2022 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk/Indflydelse-Politik/Hoeringer

2.7 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald samt Styrelsen for Patientsikkerhed. Endvidere kan en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 24. februar 2022, dvs. 4 uger fra den 27. januar 2022, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen via klageportalen for Nævnenes Hus, inden klagefristen udløber. Yderligere klagevejledning og links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnenes Hus <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet>. Disse links fører dig til klageportalen, som du logger på med NemID. Du kan også tilgå klageportalen fra www.borger.dk eller www.virk.dk. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gen-

nem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

3 BELIGGENHED OG LANDSKABELIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives og vurderes det ansøgte set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

3.1 Bygninger og faste afstandskrav

Beskrivelse

Det eksisterende bygningsanlæg på ejendommen består af stuehus, staldbygning, fodersiloer og gyllelagune med fortanke.

Der foretages ingen udvendige eller indvendige ændringer af staldene. Indenfor de kommende år ønskes opført en ny gyllelagune. Lagunen ønskes opført i tilknytning til den eksisterende lagune.

Bygningerne fremgår af Figur 1 herunder.

Figur 1. Eksisterende og ansøgt bygningsanlæg Pæregård

Figur 2. Skråfoto Pæregård med omgivelser (grøn cirkel angiver Pæregård). Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto fra 17. maj 2017.

Afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Pæregård er beliggende i landzone i et særligt værdifuldt landbrugsområde. Der er ca. 1,6 km til nærmeste nuværende eller fremtidige byzone, som er Gudhjem og ca. 1,9 km til nærmeste sommerhusområde ved Gudhjem. Til den afgrænsede byområde (fremtidig byzone) Østerlars er der ca. 2,3 km. Til nærmeste enkeltbeboelse på Gudhjemvej 37 er der 183 m.

Husdyrbruget ligger desuden ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Nærmeste vedtagne lokalplan i landzone er ved Middelaldercentret ca. 1,0 km mod syd.

Grænsen for Natura 2000-området "Randkløve Skår" ligger ca. 1,8 km nordøst for Pæregård. Inden for området findes ammoniakfølsomme naturtyper, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt, samt § 3 beskyttede heder og overdrev. Disse naturtyper er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, defineret som heder over 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og dermed omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, er et overdrev beliggende ved Stangevej ca. 1,1 km sydvest for ejendommen.

Opmålingerne, som fremgår af nedenstående, er foretaget til nærmeste staldafsnit. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur opmålt.

Tabel 1. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Gudhjem)	Ca. 1,6 km	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. (Plan 08-02 Bornholms Middelaldercenter)	Ca. 514 m	50 m
Nabobeboelse (Gudhjemvej 37)	183 m	50 m
Ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Kortlagt habitatnatur i Natura 2000-området Randkløve Skår)	Ca. 1,8 km	10 m
Ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder (Beskyttet overdrev ved Stangevej)	Ca. 1,1 km	10 m

Tabel 2. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 8

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 8 i husdyrbrugloven)
Ikke almene vandforsyningsanlæg (enkeltindvinder) Egen boring	Ca. 498 m Ca. 61 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (vandværk/boring)	Ca. 433 m	50 m
Vandløb og dræn	290 m til vandløb	15 m (100 m*)
Søer > 100 m ²	18 m	15 m (100 m*)
Offentlig vej og privat fællesvej	166 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>500 m	25 m
Beboelse på ejendommen	53 m	15 m
Naboskel	163 m	30 m

* Afstandskrav fra gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning til åbne vandløb og til søer større end 100 m².

Den nye gyllelagune placeres 142 m fra nærmeste sø placeret nord for staldanlægget. Der er 327 m til nærmeste nabobeboelse og 87 m til naboskel.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune konstaterer, at staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Beskrivelse

Området omkring Pæregård er i Bornholms Regionskommunes Kommuneplan 2013 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Pæregård ligger uden for arealer, som i kommuneplan 2013 er udpeget som særligt naturområde, interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser, kulturmiljøområde, geologisk interesseområde eller til formål knyttet til rekreation og fritid.

Nærmeste beskyttede naturareal er en sø placeret 18 m nord for staldanlægget. I en afstand op til 1.000 m fra ejendommen er der yderligere 8 små beskyttede søer/vandhuller. Der er placeret overdrev ca. 562 m mod vest og ca. 963 m mod sydvest, og en eng ca. 727 m mod nordvest. Indenfor 1.000 m er der placeret 6 skove med gammel skovjordbund udpeget som potentielt ammoniakfølsomme. Den nærmeste er placeret 310 m mod nord.

Der er herudover ingen beskyttede naturområder inden for en radius af 1.000 m fra ejendommen.

Der er 5 arealer indenfor 1.000 m af Pæregård, der er udpeget som lavbundsområder. Det nærmeste er placeret ca. 359 m vest for Pæregård.

Anlægget er placeret uden for alle øvrige byggelinjer og andre relevante udpegninger som angivet i nedenstående **Fejl! Et bogmærke kan ikke henvise til sig selv.**

Tabel 3 Afstande i forhold til beskyttelseslinjer og andre relevante udpegninger.

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste staldbygning	Berøres Pæregård?
Skovbyggelinje (300 m)	Ca. 545 m	Nej
Fortidsmindebeskyttelseslinje (100 m)	Ca. 196 m	Nej
Strandbeskyttelseslinje (300 m)	Ca. 1,5 km	Nej
Sø- og åbeskyttelseslinje (150 m)	Ca. 3,4 km	Nej
Kirkebyggelinje	Ca. 1,6 km	Nej
Vejbyggelinje	Ca. 148 m	Nej
Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000	Ca. 1,8 km	Nej
Beskyttede naturområder (§ 3-områder)	18 m	Nej
Lavbundsområder	Ca. 359 m	Nej
Fredede områder	Ca. 1,2 km	Nej

Beskyttede sten- og jorddiger (som er registreret)	190 m	Nej
--	-------	-----

Bygningernes udtryk i landskabet

Bygningssættet på Pæregård består af et fritliggende stuehus i hvidt bindingsværk med rødt tegltag samt en staldbygning i grå betonelementer med gråt ståltag. Der foretages ingen ændringer af bygningerne. Den eksisterende gyllelagune er placeret bag staldbygningen og derfor ikke synlig fra offentlig vej. Den nye lagune placeres syd for den eksisterende. Dens synlighed fra offentlig vej vil blive meget begrænset, idet den er lav og bliver omkranset af jordvold. Lagunen fremstår som en mindre græsvold i landskabet.

Figur 3. Pæregård set fra Gudhjemvej mod øst. Cowi vejfoto 22. maj 2020.

Figur 4. Pæregård set fra Gudhjemvej mod sydøst. Cowi vejfoto 22. maj 2021.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Pæregård er i henhold til Kommuneplan 2013 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde.

Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet den nye gyllelagune opføres i tilknytning til det eksisterende produktionsanlæg med stald, siloer og gyllelagune, og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed.

Regionskommunen vurderer, at alle afstandskrav til vandforsyning, vandløb og søer, vej og naboskel m.v. i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION

I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning samt produktion og håndtering af husdyrgødning.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Beskrivelse

Staldanlægget på Pæregård anvendes til produktion af slagtesvin. Staldene er opdelt i sektioner og indrettet med 25-49% fast gulv. Der foretages ingen ændringer af staldanlægget. Der opføres en ny lagune syd for den eksisterende.

Anlægstegning for ansøgt drift med detaljer kan ses på bilag 2

Figur 5. Anlægget på Pæregård

Produktionsarealet er beregnet som det totale areal fratrukket arealer, hvor dyrene ikke kan opholde sig og afsætte gødning, som gange, inventar og foderautomater. Drivgange og udleveringsramper, hvor dyrene kun opholder sig kortvarigt, indgår heller ikke i produktionsarealet.

Beregningen af produktionsarealerne fremgår af bilag 1 og 2.

Tabel 4. Staldtyper, dyrehold, miljøteknologi og produktionsareal i ansøgt drift, nudrift og 8 års drift.

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
Slagtesvine-stald	25-49 % fast gulv	Slagtesvin	Gylleforsuring 64%, 8.760	1.793	1.525	85 %

			timer			
I alt				1.793	1.525	

*Tal for staldstørrelse er angivet som indsendt i bilag til ansøgning. Disse afviger fra tal i den elektroniske ansøgning, men tallene i bilaget anses for mere præcise. Tallene for produktionsareal, som er det betydende i ansøgningen, er ens i bilaget og i den elektroniske ansøgning.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal samt dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på Pæregård udleveringsområde/rampe og drivgange. Rengøring skal foretages senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsareal, stalddtype og dyretype.

4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning

Beskrivelse

På Pæregård forefindes gyllelagune med kapacitet til 4.500 m³, en procestank på 58 m³ og en fortank på 40 m³. Procestanken benyttes i forbindelse med forsuring af gyllen til reduktion af ammoniakudledningen. Gyllelagune og fortanke er alle overdækkede. Opbevaringsanlæggene er tilmeldt kontrol. Der føres journal over spredning af gødning på markerne i form af mark- og gødningsplan.

Der ønskes opført en gyllelagune på 4.500 m³.

Table 5. Data om gyllebeholdere til rådighed for produktionen på Pæregård

Lager	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Overdækning
Gyllelagune	4.500	1.517	Overdækning
Fortank, procestank	175	58	Betonlåg
Fortank	40	8	Betonlåg
Ny lagune	4.500	1.517	Overdækning
I alt	9.215	3.100	

Den samlede gødningsproduktion fra produktionen ligger på ca. 4.525 tons inkl. regnvand og vaskevand i henhold til normtal.

Den eksisterende opbevaringskapacitet på 4.715 m³ svarer til 12,5 måneders opbevaring. Kravet i husdyrgødningsbekendtgørelsen om min. 9 måneders opbevaring er dermed opfyldt.

Den nye lagune ønskes opført for at sikre kapaciteten. Ejer har et større jordtilliggende i området og lagunen vil få tilført gylle fra ejers andre ejendomme.

Gødningsproduktionen opgøres årligt i forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskabet.

BAT husdyrgødning

- Tankene tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel/afhentning af gylle
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn.
- Husdyrgødning udbringes i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen

BAT ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) er, at gyllebeholderne er en fast tank, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, og at tanken tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer. Hertil kommer at omrøring minimeres samt at flydelag lag sikres/ etablering af teltoverdækning. BAT omfatter endvidere sikring af tilstrækkelig opbevaringskapacitet og udbringning i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen. De valgte tiltag på ejendommen opfylder derfor BAT for opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der er tilstrækkelig med kapacitet til opbevaring af den producerede husdyrgødning på Pæregård, og med den nye gyllelagune sikres det, at gyllen som skal udbringes på arealerne omkring Pæregård kan tilføres løbende over året.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af husdyrgødning.

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette kapitel beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand, energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Beskrivelse

Der sker ingen ændringer i ansøgt drift.

Foder opbevares i foderrum og kornsiloer.

Det årlige foderforbrug er på ca. 6.100 tons inkl. valle. Foderet udfodres som vådfoder.

Foderplaner/foderstrategi revideres årligt eller efter behov for at sikre at den mest optimale fodring. Foderforbruget registreres løbende og opgøres 4 gange årligt i forbindelse med udarbejdelse af effektivitetskontrol. Foderets indhold af råprotein og fosfor følger de gældende normer.

BAT

Med den nye husdyrbruglov indføres stipladsmodellen. I stipladsmodellen inddrages den nyeste faglige viden om ammoniakfordampning (emission) fra gødningsoverfladerne, da ammoniakemissionen i højere grad afhænger af produktionsarealets størrelse end af det årligt producerede antal dyr. Dermed er ammoniakemissionen fra en stald relativt konstant uanset produktivitetsudsving. Stipladsmodellen anvendes både i forhold til fast og flydende gødning, og også lugtemissionerne fastsættes med udgangspunkt i overfladearealerne. Der indgår tillige en model for emissioner fra gødningslagre baseret på beholderens overfladeareal.

Emissionsfaktorer, der tidligere blev beregnet med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, bliver i stipladsmodellen i stedet for fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige stald-

typer, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Dermed er den fodringsmæssige styring allerede indarbejdet i husdyrbrugloven, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at foderhåndtering som beskrevet ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Beskrivelse

Ejendommen har offentlig vandforsyning.

Hovedparten af vandforbruget går til drikkevand til dyrene, mens den resterende del går til vask af staldanlæg og til overbrusning. Vandforbruget opgøres en gang årligt.

Det årlige vandforbrug ligger på ca. 4.760 m³. Forbruget ændres ikke i ansøgt drift.

Produktionens vandforbrug går primært til dyrenes drikkevand. Drikkesystemerne i staldene er udviklet, så vandspild undgås eller mindskes. Overbrusning anvendes til køling i varme perioder. Hyppighed og varighed af overbrusningen afpasses løbende til temperaturen. Staldene iblødsættes inden vask foretages med højtryksrensere. Vandforbruget vil følges løbende med henblik på at identificere eventuelle defekter og forebygge spild.

BAT

Ejendommens vandforbrug går primært til drikkevand og her vil en besparelse være i modstrid med dyrevelfærden. BAT ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) er anvendelse højtryksrensning til vask af stalde, og valg af udstyr, der er tilpasset den aktuelle dyretype, placering af drikkepipler er placeret over trug. De valgte tiltag på ejendommen opfylder derfor BAT for vandforbrug.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til god effektiv vandudnyttelse. Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

Energi

Beskrivelse

Der anvendes energi til ventilation, belysning, fordring og pumpning af gylle. El forbruges primært til ventilation.

Det årlige elforbrug ligger på ca. 105.000 kWh. Forbruget af dieselolie ligger på 5.000 l, idet markdriften drives delvis fra anden ejendom. Der anvendes olie til varmekanon i forbindelse med udtørring af stalden efter vask. Forbruget ligger på ca. 1.500 l pr. år.

Elforbruget opgøres en gang årligt.

Ventilationsanlægget er dimensioneret efter staldenes belægningsgrad og styret automatisk efter temperaturen. Anlægget rengøres og efterses inden indsættelse af et nyt hold grise for at sikre et minimalt energiforbrug og optimal ydelse. Ved strømsvigt eller forhøjede temperaturer i stalden aktiveres nød opluk og der gives en alarm.

Ved udskiftning af ventilationen vil der blive skiftet til superlavenergitypen (LPC/EC). Tilsvarende vil belysningen løbende blive udskiftet med LED.

BAT

BAT ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) er etablering lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer og temperatur styring. De valgte tiltag på ejendommen opfylder derfor BAT for elforbrug.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til godt effektiv energiudnyttelse og samtidig udnyttes mest effektivt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.3 Diverse hjælpestoffer

Beskrivelse

Der opbevares olieprodukter på Pæregård og hertil er der en olietank på 5.900 liter. Tanken er godkendt og placeret på fast bund uden afløb ved foderrum.

Der opbevares ikke kemikalier og pesticider på ejendommen.

Rengørings- og desinfektionsmidler i forbindelse med kontor/forum.

Veterinærmedicin anvendes efter anvisning fra dyrlæge. Medicin opbevares ved kontor/forum.

Kommunens bemærkninger og vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskedne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

I dette kapitel beskrives og vurderes de forventede reststoffer fra produktionen i form af spildevand og affald.

6.1 Spildevand

Beskrivelse

Der er toilet og bad i forbindelse med forrum. Spildevandet herfra ledes til septiktank.

Staldene er opdelt i mindre sektioner, der vaskes efter hvert hold grise. Rengøringen omfatter ventilationsanlæg etc. Al vand fra rengøring af stalde ledes til gyllebeholder.

Den årlige spildevandsmængde fra produktionen anslås til ca. 400 m³.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne spildevandshåndtering ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning.

Bornholms Regionskommune bemærker, at hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand i forbindelse med gennemførelse af byggeprojektet, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand.

6.2 Affald

Beskrivelse

Alt affald bortskaffes efter BOFA's affaldsregulativ. Medicinrester samt olie- og kemikalieaffald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad.

Døde dyr afhentes til destruktion af DAKA Denmark A/S, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne. Dødeligheden ligger på ca. 3%.

Afhentningspladsen placeret ca. 40 m fra stalden. Her er der etableret en afskærmet plads indrettet efter de gældende regler på området.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Pæregård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald og om bortskaffelse og dokumentation for aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette kapitel beskrives og vurderes de mulige gener som følge af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter i husdyrbrugets omgivelser forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Beskrivelse

Lugt fra staldanlægget øges ikke i ansøgt drift, idet der ikke foretages ændringer af staldanlægget.

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgenæafstande mellem staldene og til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste enkelt boliger overholdes.

Beregninger foretaget i ansøgningskemaet ses i nedenstående **Fejl! Et bogmærke kan ikke henvise til sig selv...**

Tabel 6. Resultat af lugtberegning fra ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits-afstand	Genekriterie overholdt
Gudhjemvej 37 🏠	0	NY	153	153	218	Ja
Gudhjemvej 42 🏠	0	FMK	146,1	146,1	332,9	Ja
Gudhjemvej 46 🏠	0	NY	153	153	251,2	Ja
Gudhjemvej 48 🏠	0	NY	153	153	436,2	Ja
Kommuneplan Campingplads 🏠	0	NY	341,3	341,3	1791,3	Ja
Lokalplan Middelaldercenter 🏠	0	NY	341,3	307,1	1068,1	Ja
Østermarie, afgrænset byområde 🏠	0	NY	341,3	307,1	2357,2	Ja
Gudhjem Fiskerleje, Gudhjem 🏠	0	NY	465,5	465,5	1658,5	Ja
Sommerhusområde Gudhjem 🏠	0	NY	465,5	465,5	1950,2	Ja

Enkeltbeboelser er ejendomme uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er beregnet til de nærmeste enkeltbeboelser fra staldanlægget.

De nærmeste enkeltbeboelser er Gudhjemvej 37 og Gudhjemvej 46. Lugtgenekravet er opfyldt til begge enkeltbeboelser. Afstanden fra lugtcentrum til de nærmeste enkeltbeboelser skal være minimum henholdsvis ca. 146 eller 153 m afhængigt af om der regnes efter FMK eller den nye lugtvejledning. Systemet vælger beregningsmetode ud fra "værest tænkelige tilfælde", således det er den metode, der beregner den længste minimumsafstand til nabobeboelsen, der er gældende. Til beboelserne Gudhjemvej 37 og 46 er den beregnede afstand ca. 218 og 251 m. Den gennemsnitlige afstand er således længere end minimumsafstanden (geneafstanden) og lugtgenekravet er hermed opfyldt.

Til nærmeste samlede bebyggelse eller lokalplan i landzone skal der være minimum 307 m eller 341 m. Nærmeste lokalplan er Bornholms Middelaldercenter der er placeret ca. 1.068 m fra lugtcentrum.

Nærmeste byzone er Gudhjem. Afstanden fra lugtcentrum til byzonegrænsen skal være minimum ca. 465 m, og den beregnede afstand fra lugtcentrum er ca. 1.658 m. Lugtgenekravet til byzone og samlet bebyggelse/lokalplan er dermed opfyldt.

Der er ikke placeret andre husdyrbrug indenfor 100 m fra enkeltbeboelserne og der skal derfor ikke indregnes en kumulativ effekt.

Figur 3. Beliggenhed af de nærmeste enkeltboliger, samlet bebyggelse og byzone.

Ansøger oplyser, at svineri i stierne søges elimineret ved optimal styring af ventilationsanlæg og brug af overbrusningsanlæg. Hvis der forekommer svineri i stier med fast gulv, skrubes de rene med henblik på at sikre lavest mulige ammoniak- og lugtemission.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Geneafstanden måles fra et vægtet lugtcentrum på husdyrbruget (typisk centrum af staldanlægget) og til nærmeste punkt hos naboen eller på zonegrænsen.

Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om at holde god staldhygiejne, og vilkår i tilfælde af væsentlige lugtgener.

Støj og rystelser

Beskrivelse

Vedvarende støj kan forekomme fra ventilationsanlægget og fra foderfremstillingen. Idet der ikke sker ændringer vil støj fra anlægget være uændret i ansøgt drift.

Der er mekanisk ventilation i alle stalde. Ved udskiftning af ventilationen vil de nye ventilationsmotorer være mere støjsvage end ældre motorer. Regelmæssig kontrol, rengøring og vedligeholdelse af ventilatorerne vil mindske unødigt støj.

Støj fra foderfremstilling er begrænsede, idet fremstillingen foregår indendørs.

Periodisk støj kan forekomme ved pumpning af gylle samt ved transport til og fra ejendommen.

Transport med køretøjer til og fra ejendommen vil kunne give anledning til kortvarige støjgener. Dette vil være den primære støjkilde for naboer. Støj fra transport forekommer kun få gange dagligt og i korte perioder hovedsageligt inden for normal arbejdstid.

Se yderligere beskrivelse af transport til og fra ejendommen i afsnit om transport.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Pæregård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjkvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der vil dog kunne forekomme støj fra transport. Trafikken til og fra Pæregård går ad Gudhjemvej og forekommer primært inden for normal arbejdstid.

Kommunen vurderer, at støj fra ejendommen ikke vil udgøre et væsentligt problem for omkringboende og forbi passerende. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Produktionen forventes ikke at give anledning til rystelser, som kan være til gene for omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet. Der er ikke stillet vilkår vedr. rystelser.

7.2 Støv

Beskrivelse

Der vil ikke forekomme væsentlige støvgener fra håndtering af foder, idet det foregår i et lukket system. Foderet tildes som vådfoder og derfor er der ikke støvgener i forbindelse med udfodring.

Der kan forekomme lokale støvgener i forbindelse med tildeling af strøelse i staldene. Støv fra skimmelsvampe modvirkes på Pæregård ved at opbevare strøelsen på fast bund, indendørs og tørt.

Antallet af transporter til og fra ejendommen vil ikke ændres i ansøgt drift.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling i forbindelse med produktionen. Egentlig risiko for støvgener i forbindelse med produktionen vurderes kun at forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt, at støv kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling.

Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen herunder transport kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.3 Lys

Beskrivelse

Der er udendørsbelysning i forbindelse med indgang til stalden og langs staldbygningen mod foderlade og mod udleveringsrummet.

I staldene vil der være lys i op til 8 timer pr. dag. Lyset vil være tændt i forbindelse med tilsyn og fodring samt i det nødvendige tidsrum for at sikre den lovpligtige lysmængde til dyrene i min. 8 timer pr. dag.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i og omkring staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbi passerende pga. afstanden. For at sikre, at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende lysgener.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. lys.

7.4 Fluer og skadedyr

Beskrivelse

Der tilstræbes på ejendommen en god orden, staldhygiejne og gødningshåndtering, så risikoen for gener foranlediget af fluer, rotter og mus forebygges og begrænses.

Generelt vil ejendommen blive renholdt, herunder vil foderspild, gammelt foder og frasorteret foder blive fjernet fra foderkrybber, fodergange, lagre osv. Endvidere vil der blive foretaget rengøring ved højtryksrensning.

Vegetation langs fodmurene på driftsbygningerne fjernes. Huller og rørgennemføringer reparerer med net og beton. Døre og porte holdes lukkede. De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

Der gennemføres faste rutiner i forhold til fluebekæmpelse med strategisk kemisk bekæmpelse.

I relation til rottebekæmpelse er der en fast aftale med firmaet Ewers.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og eventuelt bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå væsentlige fluegener eller problemer med rotter. For at sikre at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende skadedyrsbekæmpelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.5 Transport

Der er ikke intern transport på Pæregård.

Til- og frakørsel til ejendommen vil udelukkende foregå via privatvejen, som grænser op til Gudhjemvej.

Der er transport til og fra Pæregård i form af levering af foder til ejendommen, transport af smågrise til ejendommen, afhentning af dyr til slagteri og til destruktion samt transport af gylle til udbringning.

Transport foregår primært inden for normal arbejdstid.

Der transporteres smågrise til ejendommen hver anden uge og afhentes dyr til slagteriet hver uge. Transporten sker med lastbil. Transporterne vil ske i tidsrummet fra kl. 6 til 16. Disse udgør ca. 78 transporter årligt.

Der bliver afhentet døde dyr 1-2 gange pr. uge, dette udgør ca. 78 transporter årligt, normalt mellem kl. 8 og 16.

Der leveres tilskudsfoder til ejendommen ca. hver 2. uge og valle hver 2. dag. Disse transporter udgør ca. 206 læs pr. år. I høst køres korn til ejendommen. Disse transporter udgør ca. 55 læs pr. år.

Strøelse: 1 transport pr. år.

Øvrige transporter herunder olie og rengøringsmidler: 2 transporter pr. år.

Transport af gylle til udbring eller til ejendommen udgør ca. 150 læs pr. år. Ved etablering af ny gyllelagune vil antallet af transporter af gylle øges.

Opgørelse af transporter på Pæregård kan ses i **Fejl! Et bogmærke kan ikke henvise til sig selv.** herunder.

Tabel 7 Opgørelse af forventede antal årlige transporter til og fra Pæregård.

Type transport	Transport ansøgt drift antal læs/år
Dyr til ejendommen	26
Dyr fra ejendommen	52
Afhentning af døde dyr til DAKA	78
Tilskudsfoeder og valle	206
Korn	55
Strøelse	1
Gylle	150/300
Øvrige	2
Total	520/670

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget til og fra Pæregård, som sker ad Gudhjemvej og primært inden for normal arbejdstid kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette kapitel beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Beskrivelse

Ammoniakemission fra anlægget

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger af ammoniakemissionen fra staldanlæg og lagre i nudrift/8-årsdrift og ansøgt drift. For hvert staldafsnit er ammoniakemissionen beregnet ved at gange størrelsen af produktionsarealet med emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystem. Tilsvarende beregnes emissionen fra gylleopbevaring ved at gange det ansøgte overfladeareal for gyllebeholdere med en emissionsfaktor for typen af gødning.

Tabel 8. Opgørelse af ammoniakemissionen fra stalde og lagre på Pæregård før og efter ændringerne

Ammoniakemission fra husdyranlægget (kg NH ₃ -N/år)				
Drift	Staldafsnit	Lagre	I alt	Meremission efter udvidelse
Ansøgt drift	1.043,1	620,1	1.663,2	303,4 (nudrift) 303,4 (8-års drift)
Lovlig nudrift	1.043,1	316,7	1.359,8	-
8-års drift	1.043,1	316,7	1.359,8	-

BAT-krav

Husdyrbrug med en emission på over 750 kg NH₃-N pr. år skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Den maksimale emission ved anvendelse af BAT beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra de enkelte produktionsarealers størrelse i m² og emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystemtype. Der sondres mellem nye (og renoverede) stalde, hvor kravet beregnes ud fra ét sæt emissionsfaktorer, og eksisterende stalde, hvor kravet beregnes ud fra et andet sæt faktorer eller ud fra vilkår i tidligere godkendelser om eksisterende teknologi.

Der er tidligere fastsat krav til BAT for produktionen på Pæregård, idet der er stillet krav til gylleforsuring (iht. godkendelse fra 2005). I ansøgningskemaet for Pæregård skal BAT derfor beregnes ud fra emissionsfaktorer for eksisterende stalde med BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse. For eksisterende gyllelagune og for-tanke beregnes BAT ud fra eksisterende opbevaringsanlæg. For den nye lagune beregnes BAT-kravet fra nyt opbevaringsanlæg.

Der er ikke et selvstændigt BAT-krav for gødningsopbevaringsanlæg. I beregningen af BAT-kravet for husdyrbruget indgår opbevaringsanlæg således med en emission svarende til den beregnede reelle emission.

Samlet BAT-krav inkl. Krav til gødningslagre er opgjort i **Fejl! Et bogmærke kan ikke henviser til sig selv..**

Tabel 9. Vejledende BAT-krav ved ansøgt drift

Staldafsnit	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Forudsætning	Produktionsareal (m ²)	BAT-krav/m ² (kg NH ₃ -N)	BAT-krav (kg NH ₃ -N)
Slagtesvinestald	Slagtesvin, 25-49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1.525	0,68	1.043
Gyllelagune	Flydende gødning	Eksisterende gødningsopbevaringsanlæg	1.517	0,40	606,8
Fortank, proces-tank	Flydende gødning	Eksisterende gødningsopbevaringsanlæg	58	0,40	23,3
Fortank	Flydende gødning	Eksisterende gødningsopbevaringsanlæg	8	0,40	3,2
Ny gyllelagune	Flydende gødning	Nyt gødningsopbevaringsanlæg	1.517	0,40	606,8
I alt			1.525 + 1.583		1.043 + 1.240 =

BAT-krav beregnet til 2.283 kg NH₃-N pr. år, mens den beregnede faktiske emission på 1.663 kg NH₃-N pr. år. BAT-kravet opfyldes på baggrund af, at der anvendes gylleforsuring og opbevaringslagre er overdækkede.

Kommunens vurdering

Idet der er tale om et husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år, skal emissionen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

For den konkrete produktion er det samlede BAT-krav beregnet til 2.283 kg NH₃-N pr. år. Den ansøgte produktion medfører en beregnet faktisk emission på 1.663 kg NH₃-N pr. år. Den ansøgte husdyrproduktion overholder således det vejledende BAT-niveau.

BAT-kravet er opfyldt på baggrund af, at det er valgt at anvende følgende som ammoniakreducerende teknologi:

- Gyllelaguner.
- Gylleforsuring

BAT-emissionskravet er således overholdt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedrørende overdækning af gylletanke og gylleforsuring.

8.2 Påvirkning af naturområder

Beskrivelse

Ammoniakemissionen fra produktionen på Pæregård bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak.

Teknologien gylleforsuring og overdækning af opbevaringslagre betyder, at den samlede ammoniakemissionen fra anlægget er lav i forhold til BAT-kravet. Teknologien anvendes både i nu- og ansøgt drift og i og med, at der ikke foretages ændringer i staldanlægget i ansøgt drift, ændres der ikke på udledningen af ammoniak fra anlægget. Ammoniakdepositionen i de omkringliggende naturområder øges derfor ikke i ansøgt drift.

I ansøgningsystemet er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove samt beskyttede søer i området. Beliggenheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet ifor ammoniak *i området omkring Pæregård*.

Resultatet af beregningen af ammoniakdeposition i de angivne punkter i ansøgt drift kan ses i tabellen.

Tabellen viser de beregnede værdier for den totale ammoniakdeposition fra husdyrbrugets stalde og lagre, og for merdepositionen, der er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte produktion forårsager i forhold til henholdsvis nudrift og driften 8 år før ansøgnings tidspunktet (8-års-driften).

Figur 4. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring Pæregård

Tabel 10. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring Pæregård.

Naturtyper	Målepunkt	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition 8-års drift (kg NH ₃ -N/år)
Kategori 1-natur	Overdrev NØ	0,0	0,0	0,0
	Habitatnatur NØ	0,0	0,0	0,0
	Habitatområde	0,0	0,0	0,0
Kategori 2-natur	Overdrev SV	0,0	0,0	0,0
	Overdrev V	0,0	0,0	0,0
	Overdrev NV	0,0	0,0	0,0
Kategori 3-natur	Overdrev V	0,1	0,0	0,0
	Overdrev SV	0,1	0,0	0,0
	Skov gammel skovjordbund N	0,6	0,1	0,10
	Skov gammel skovjordbund SØ	0,3	0,1	0,1
	Skov gammel skovjordbund V	0,3	0,0	0,0

	Skov gammel skovjordbund NV	0,3	0,0	0,0
	Skov gammel skovjordbund NØ	0,1	0,0	0,0
Anden natur	Sø SV	0,1	0,0	0,0
	SØ N	6,1	0,3	0,3
	SØ SØ	0,4	0,1	0,1
	Sø NØ	0,3	0,0	0,0
	Sø NV	0,0	0,0	0,0
	Eng NV	0,1	0,0	0,0

Kommunens bemærkninger og vurdering

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2007 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

*0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.

Kategori 1-natur

Der er ca. 1.788 m fra Pæregård til nærmeste Natura 2000-område og ca. 1.786 m til nærmeste kategori 1-natur. Nærmeste Natura 2000-område er nr. N213 Randkløve Skår. Depositionen på området fra Pæregård er

beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal er et overdrev beliggende ca. 1.079 m sydvest for Pæregård, hvortil der beregnes en totaldeposition fra Pæregård på 0,0 kg N/ha/år. Idet produktionen på Pæregård således påvirker kategori 2-naturarealer med en totaldeposition under 1 kg N/ha/år, er det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3 overdrev, -hede eller -mose, som ikke er kategori 2-natur, er et overdrev beliggende ca. 562 m nord for Pæregård. Overdrevet påvirkes med en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år og det fastsatte krav er dermed overholdt.

Et skovområde ca. 310 m nord for Pæregård er udpeget som kategori 3 skov med gammel skovjordbund. Til skoven beregnes en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år. Der er placeret yderligere 5 kategori 3 skove indenfor 1.000 m af Pæregård.

Anden natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til nærmeste sø placeret ca. 18 m nord for Pæregård. Søen påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Pæregård på 5,9 kg N/ha/år hvoraf 0,0 kg N/ha/år er merdeposition. En eng er placeret 727 m nordvest for Pæregård. Engen påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Pæregård på 0,1 kg N/ha/år hvoraf 0,0 kg N/ha/år er merdeposition.

Et beskyttet vandløb (Melsted Å) løber ca. 415 m vest for staldanlægget.

De fleste søer og vandhuller beliggende i eller ved landbrugsarealer er næringsrige søer, som der ikke er fastsat tålegrænser for. Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition.

Der er herudover ingen beskyttede naturområder inden for en radius af 1.000 m fra ejendommen.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Pæregård er beliggende ca. 1,8 km fra nærmeste Natura 2000-område N213 Randkløve Skår. Som det ses af tabellen er ammoniakpåvirkningen til mose placeret i på Natura 2000-området beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NO-VANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde

for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten."*

Bornholms Regionskommune har gennemgået egne data samt registrerede data i de tilgængelige databaser Naturdata (Danmarks Miljøportal), Naturbasen samt Arter.dk. Der er ikke i nogen af disse registreret bilag IV-arter inden for en afstand af mere end 1000 m fra Pæregård.

Inden for 300 m fra produktionsanlægget på Pæregård ligger to søer. Der er tale om søen beliggende umiddelbart nord for produktionsanlægget på Pæregård som beskrevet ovenfor samt en sø beliggende ca. 215 m sydøst for den nye gyllelagune. Kommunen har ikke kendskab til, at der er registreret bilag IV-arter i søerne, men de kan potentielt udgøre levesteder for bilag IV-arter som paddler. Udover søerne vurderes der ikke at være andre oplagte yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter inden for en afstand af 300 m fra Pæregård. Andre arter omfattet af bilag IV såsom paddler, markfirben og flagermus kan dog have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlæg og udbringningsarealer, herunder søer og skove i området.

I ansøgningsystemet er der beregnet ammoniakdeposition til de potentielle levesteder for bilag IV-arter, dvs. søerne beliggende nærmere end 300 m fra Pæregård. Til søen ved Pæregård er der beregnet en merdeposition på 0,3 kg N/ha/år i forhold til såvel nudrift som 8-års drift og en totaldeposition på 6,1 kg N/ha/år. Til søen ca. 215 m sydøst for Pæregård er der beregnet en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år i forhold til såvel nudrift som 8-års drift og en totaldeposition på 0,4 kg N/ha/år. Herudover er der beregnet ammoniakdeposition til andre søer og en eng i området omkring Pæregård. Disse påvirkes med en merdeposition på 0,0-0,1 kg N/ha/år (se tabel 10 i begyndelsen af afsnittet og bilag 3).

For søen beliggende inden for 300 m af produktionsanlægget, er det som beskrevet i det foregående afsnit 'Naturvurdering' Bornholms Regionskommunes vurdering, at der er tale om så begrænset en merpåvirkning af søen, at det ikke medfører en væsentlig påvirkning af søen og dens naturtilstand. For søen beliggende ca. 215 m sydøst for produktionsanlæggene vurderes det tilsvarende, at en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning af søen. På baggrund heraf er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af søernes potentiale som muligt levested for Bilag IV-arter.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet set, at den ansøgte udvidelse ikke medfører en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter eller fører til ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

Miljøteknisk redegørelse

De mulige risici centrerer sig om forurening af grund- eller overfladevand med pesticider, gylle, veterinærmedicin, olie/diesel og syre.

Mulige uheld med pesticider: Der er risiko for, at pesticider utilsigtet kan komme i overfladevand eller grundvand ved spild, lækage på sprøjte eller emballage, eller ved uheld ved transport. Der opbevares ikke pesticider på Pæregård.

Mulige uheld med gylleudslip: Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder eller ved omlastning til gyllevogn. F.eks. hvis pumpen utilsigtet fortsætter/starter med at pumpe gylle ved overpumpning.

Ved færdselsuheld med gyllevogn kan der opstå lækage. Ligeledes kan der opstå lækage fra gyllebeholder, hvis gyllebeholderen bliver påkørt.

Endelig er der risiko for gylleudslip, hvis beholderen tæres eller af anden grund ikke er tæt.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med rengøringsmidler: Der kan anvendes rengøringsmidler og der anvendes desinfektionsmidler i forbindelse med vask af stalde. Det er vigtigt at håndtere eventuelle rengøringsmidler og desinfektionsmidler korrekt.

Mulige uheld med veterinær medicin: Der er risiko for punktforurening, hvis veterinærmedicin håndteres lem-fældigt. Forebyggelse sker ved at opbevarer medicinen forsvarligt, og leverer evt. medicinrester retur til dyrlæge eller apotek.

Mulige uheld ved håndtering af svovlsyre i forbindelse med forsøringsanlæg: Der er risiko spild af svovlsyre i forbindelse med forsuring af gyllen.

Minimering af risiko for uheld

Gylleudslip: Forebygges med opsyn samt anvendelse af sugekran ved påfyldning af gyllevogn. Herudover opmærksomhed ved udkørsel.

Gyllen opbevares i en gyllelagune. I forbindelse med lagunen er placeret kontrolbrønd, som ved lækage fra bundmembranen markerer en vandstandsændring i brønden. På denne måde kan eventuelle udslip fra gyllelagunen opdages og stoppes tidligt og uden, at der sker nedsivning af gylle. Der er krav om, at vandstandsmåleren skal kontrolleres af brugeren mindst en gang pr. måned, og der udarbejdes logbog. Endvidere er gyllelagunen omkranset af en vold, som vil tilbageholde et eventuelt gylleudslip.

Når gyllen køres ud, udvises agtpågivenhed i trafikken. Reflekser og lygter tjekkes og renholdes, så gyllevogn tydeligt kan ses, også efter mørkets frembrud.

Gyllebeholderne er placeret ved interne transportveje, hvor kørehastigheden er lav. Der vises agtpågivenhed ved kørsel på interne transportveje.

Dieselolie: Olietank står på fast og uigennemtrængeligt gulv.

Rengøringsmidler: Der anvendes kun godkendte midler.

Rengørings og desinfektionsmidler oplagres på fast bund.

Pesticider: Der opbevares ikke pesticider på Pæregård. Der sørges for sikker transport af kemikalier mellem ejendom og marker. Giftige bekæmpelsesmidler opbevares forsvarligt under lås. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Svovlsyre: Svovlsyretanken er udstyret med et indbygget opsamlingskar. Tanken er placeret på støbt underlag og sikret mod påkørsel.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gylle: Der er etableret vold omkring gyllelagunen. Ved lækage/overløb fra gyllelagune, etableres en barriere, så gyllen ikke løber mod grøft/vandløb. Hvis der er risiko for, at gylle løber mod åbne grøfter eller søer, kan der etableres barriere med f.eks. bigballer af halm.

Ved udslip/overløb, hvor der er en sandsynlighed for akut forurening, kontaktes alarmcentralen (112). Alarmcentralen kontakter relevante medarbejdere i Teknik og Miljø i BRK.

Pumpning af gyllen mellem procestank og fortank/gyllelagune foregår automatisk og er forsynet med alarmsystem. Gyllelagunen er underlagt lovpligtig kontrol og kontrolleres hyppigt visuelt og der føres logbog.

Sker der tilsvining af vejene ved gyllekørsel, bliver der skiltet med glatføreskilt, og der bliver ryddet op senest ved arbejdets ophør samme dag

Hvis det værste uheld skulle ske, og der opstår lækage fra gyllevognen enten på landevej eller i marken, stoppes evt. gyllefløb mod grøft, dræn og vandløb med f.eks. halmbigballer. Der tages kontakt til kommunens Teknik og Miljøafdeling, og yderligere tiltag aftales.

Lugtgener fra gyllespredning minimeres ved at sprede under bedst mulige forhold (lille vindhastighed og høj luftfugtighed)

Olie: Ved oliespild fra dieseltank eller maskiner opsuges spild med f.eks. savsmuld eller kattegrus. Oletankene er underlagt lovgivning. Tankene står på fast bund, hvor evt. olielækage er synlig. Ved spild fra oletank spredes ligeledes sugende materiale, som opsamles og afleveres på modtagestation.

Rengørings og desinfektionsmidler: Hvis der forekommer utilsigtet spild, opsamles det f.eks. med savsmuld eller kattegrus.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved altid at opbevare veterinærmedicin på korrekt; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Pesticider: Der opbevares ikke pesticider på Pæregård. I tilfælde af kemikaliespild spredes et sugende materiale (f.eks. savsmuld eller kattegrus), og det sugende materiale og evt. jord/grus fjernes med skovl, og puttes i affaldsposer. Derefter bortskaffes det på modtagestation. Kemikalierummet er tørt og frostfrit med god belysning. Der findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.

Svovlsyre: Uheld forebygges ved at håndtere og opbevare syren korrekt. Anlægget vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, gylle, syre eller spildevand, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune, Teknik og Miljø.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

Strømafbrydelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrydelse.

Alarmanlæg og nødopluk er lovpligtig i stalde med mekanisk ventilation. Det er desuden vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand.

Strømafbrydelse, Pæregård

For Pæregård gælder:

Ventilation: Der er nødopluk, der sikrer et luftskifte i staldene. Ved strømsvigt i varmeperioder vil nødopluk blive suppleret med åbning af døre og vinduer for at sikre et tilstrækkeligt luftskifte.

Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand).

Foder: Foderfremstilling og udfodring sker automatisk og er afhængig af strøm.

Udbringning af husdyrgødning

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen nedfældes på græsmarker
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer
- Udkørsel af flydende husdyrgødning på dage med lav fordampning/regn.
- Udkørsel af flydende husdyrgødning til afgrøder i god vækst og/eller afgrøder med en plante-højde, der reducerer fordampningen

Kommunens vurdering

Opbevaring af fast husdyrgødning

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Opbevaring af gylle

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Håndtering af husdyrgødning

- Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol.
- Tanken tømmes ca. én gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle
- Gyllen opbevares i gyllelaguner

Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere, udover de ovenfor nævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand.

Bornholms Regionskommune vurderer, derfor at BAT er overholdt i forhold til opbevaring og håndtering af gødning.

Udbringning af husdyrgødning

1. august 2017 overtog Landbrugs- og Fiskeristyrelsen regulering og kontrollen med udbringningsarealerne og vil dermed være dækket af generelle regler. Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere.

Ifølge ansøger vil følgende dog blive praktiseret på bedriften:

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen nedfældes på græsmarker.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Udkørsel af flydende husdyrgødning på dage med lav fordampning/regn.
- Udkørsel af flydende husdyrgødning til afgrøder i god vækst og/eller afgrøder med en plante-højde, der reducerer fordampningen.

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand, vurderer Bornholms Regionskommune at BAT er overholdt i forhold til udbringning af husdyrgødning.

Beredskabsplan

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder.
- Handlingsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.

- Hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

I henhold til klagenævnspraksis vurderes det, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og derfor er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Der er dog stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Miljøteknisk redegørelse

Management og egenkontrol

- Forbrug af råvarer opgøres kvartalsmæssigt ifm. udarbejdelse af E-kontrol
- Foderblandinger optimeres mindst én gang årligt af foderkonsulent
- Forbrug af vand og energi følges kvartalsmæssigt og opgøres min. én gang årligt ifm. årsregnskab
- Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde
- Der er dyrlægebesøg hver måned/iht. lovgivning på området
- Ejer og medarbejdere deltager i relevante efteruddannelseskurser og erfagrupper
- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan

- Der er 10 års kontrol på gyllebeholdere
- Gyllepumpning overvåges
- Der er egenkontrolprogram for dyrevelfærd. Programmet følges op ifm. dyrlægebesøg og kontrolleres ifm. Danish kontrol hvert 3. år
- Der gennemføres egenkontrol ift. "Branchekode for foderhygiejne"
- Der er udarbejdet en beredskabsplan med beskrivelse af forholdsregler ifm. uheld

Pæregård er desuden, som leverandør til Danish Crown, omfattet regelsættet "Code of Practice".

Dokumentation

- Gødningsplan
- Foderoptimeringer og analyser
- Produktionsrapporter
- Dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- 10 års beholderkontrol

I løbet af få dage kan skaffes:

- Fakturaer på køb og salg af foder og dyr
- Sundhedsbemærkninger fra slagteri

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 IE-BRUG

Miljøteknisk redegørelse

Foranstaltninger ved ophør

Ved husdyrbrugets ophør tømmes stalde, foderlagre, gyllekanaler og -tanke. Der rengøres overalt, således at der ikke forefindes foder- og gødningsrester mv., der kan tiltrække skadedyr. Skadedyrsbekæmpelsen på ejendommen opretholdes. Alle forurenende dele på anlægget fjernes. Der foretages en vedligeholdelse af bygningerne for at undgå forfald, eller bygningerne nedrives. Ved fjernelse af bygningerne vil byggeaffaldet blive sorteret og kørt til hhv. forbrænding, genbrug eller deponi.

Miljøledelsessystemer

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

1. formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
2. fastsætte miljømål,
3. udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
4. minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger

Der foretages ingen ændringer i staldanlægget. Teknologien gylleforsuring anvendes og alle gødningsopbevaringsanlæg er overdækkede. Dette er BAT i forhold ammoniak.

Den nye gyllelagune ønskes opført på Pæregård, idet ejer har et større jordtilliggende i området. Dette giver en transport- og tidsmæssig besparelse, idet gyllen ikke skal transporteres over længere afstande fra ejers andre ejendomme i forbindelse med udbringning.

Kommunens vurdering

Det er krav fra EU at husdyrbrug med intensiv opdræt af fjerkræ eller svin skal opfylde BAT-konklusionerne² og at disse skal lægges til grund for godkendelsesvilkårene for anlæg. Bornholms Regionskommune har derfor gennemgået BAT-konklusionerne i forhold til gældende dansk lovgivning.

² Artikel 14.3 i IE-direktivet (2010/75/EU, KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2017/302 af 15. februar 2017

Miljøledelsessystemer

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse. Bornholms Regionskommune har stillet vilkår hertil.

Miljøledelsen skal omfatte:

5. formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
6. fastsætte miljømål,
7. udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
8. minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget lever over til anvendelse af bedst anvendelige teknologi, som tidligere beskrevet i nærværende miljøgodkendelse. Endvidere er det regionskommunens vurdering, at husdyrbruget har alle muligheder for at leve op til lovkraften om implementering af miljøledelse inden deadline.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at der er implementeret miljøledelse på Pæregård.

12 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

13 BILAG

Bilagsoversigt:

1. Produktionsareal nudrift og 8-års drift
2. Produktionsareal ansøgt drift
3. Beredskabsplan
4. Modtagne høringsvar i 2. offentlighedshøring, og kommunens bemærkninger

Bilag 1. Produktionsareal nudrift og 8 års drift

Bilag 2. Produktionsareal ansøgt drift

Bilag 3. Beredskabsplan for Pæregård

Udarbejdet 01-2021
 Opdateret 2022
 Opdateret 2023
 Opdateret 2024

Beredskabsplan

Pæregård, Gudhjemvej 44, 3760 Gudhjem

Telefonliste	Brand - instruks	Overløb af gylle - instruks	Kemikalier, oliespild - instruks	Stophaner og hovedafbrydere	Strømsvigt - instruks	Personskade - instruks
Brandvæsen 112	RING 112 - oplys: <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad er der sket og tlf nr. der er en gårdbrand • Er der tilskadekomne - hvor mange? • Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget Kontakt Jacob 21468439	Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank RING 112 - oplys: <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt Jacob 21468439	Ved større udslip af kemikalier og olie RING 112 - oplys: <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne. Kontakt Jacob 21468439	Vand Hovedstophane er placeret i foderlade. Elektricitet Hovedafbryder er placeret i foderlade. Kontakt Jacob 21468439	Ved strømsvigt vurderes om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme. Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben. Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning). Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper o.l. Kontakt Jacob 21468439	RING 112 - oplys: <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og tlf nr. der ringes fra • Hvad der er sket og personens tilstand • Adgangsveje Ya almindelig førstehjælp. Førstehjælpsudstyr er placeret ved forum til stalene. Kontakt lægevagten ved mindre personskade. Kontakt Jacob 21468439
Ambulance 1813						
Lægevagt 112						
Miljømyndighed Helle Thers 5692074						
Landbocentret 56907800						
Dyrhæge Ø-vet 40216072						
Elektriker Ventilation Smed/AVS 56949090 56949090 23713574	Start retnings- og slukningsarbejde, hvis forsvaret: <ul style="list-style-type: none"> • Evakuer dyr • Fjern olie, trykflasker, gødning og kemikalier Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer. Modtag brandvæsenet og udlever kortmateriale. Oplys om: <ul style="list-style-type: none"> • Tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed • Hvor det brænder og omfang • Hvor der er adgangsveje 					
Jacob 21468439						

BEREDSKABSKORT - VEND

Bilag 4. Modtagne hørings svar og kommunens bemærkninger

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med den gennemførte nabo-/partshøring i perioden 6. juli til 17. august 2021 modtaget 4 skriftlige henvendelser. Disse er gengivet i det følgende efterfulgt af kommunens kommentarer til de enkelte punkter.

Ansøger har haft hørings svarene til udtalelse og har via sin konsulent indsendt bemærkninger hertil. Bornholms Landbrug og Fødevarer har på vegne af ansøger også fremsendt bemærkning til det ene hørings svar.

Ejeren af Gudhjemvej 42 har fremsendt følgende bemærkninger:

<https://www.information.dk/indland/2020/10/forskere-frygter-influenzavirus-svin-kan-udloese-ny-pandemi-mennesker>

Jeg vil gerne gøre indsigelse imod byggeri på Pæregård.

Med henvisning til den vedhæftede artikel, samt mange andre forskningsresultater og igangværende undersøgelser om risiko for pandemi udløst af alt for mange dyr gående sammen under meget unaturlige forhold.

Jeg ser hellere driften afviklet end udbygget. Med henvisning til sygdomsspredning og nedlukning i forbindelse med pandemi. Det føles utrygt at bo så tæt på en tikkende bombe. Desuden blev det pålagt Jacob Svendsen at etablere 15 meter grøn bevoksning rundt om hele staldbyggeriet, da der blev søgt om byggetilladelse til stald og siloer.

De grimme siloer skæmmer landskabet, når man kører på Kobbvej og cykelstien øst for „ Pæregård. Det kan vel stadig forventes at blive etableret.

Regionskommunens kommentar til bemærkningerne fra Gudhjemvej 42

Inddragelse af sundhedsaspekter

Når det gælder befolkningen og menneskers sundhed i relation til emission af stoffer fra husdyrproduktionen er det kommunens vurdering, bl.a. på baggrund af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at dette i miljøgodkendelsen skal vurderes i forhold til påvirkningen med ammoniak, støv og lugt fra husdyrproduktionen. BAT-kravet medvirker til, at de overordnede mål for begrænsning af ammoniakindholdet i luften nås. Det vejledende BAT-ammoniakemissionsniveau bliver for den ansøgte produktion overholdt, se nærværende miljøgodkendelse. Den ansøgte produktion opfylder ligeledes kravene til lugt, idet produktionen overholder alle beregnede lugtge-neafstande i forhold til omkringboende. Hvad angår støv, er det regionskommunens vurdering, at støvudvikling i forbindelse med produktionen kun kan give anledning til meget lokale gener, og at det derfor ikke kan medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller forbipasserende.

I forhold til Covid 19 og risikoen for coronasmitte mellem mennesker og grise oplyser Fødevarestyrelsen på deres hjemmeside, at der ikke er noget, der tyder på, at svin kan blive smittet med coronavirus, idet det under eksperimentelle forhold ikke er lykkedes at inficere svin. Bornholms Regionskommune vurderer i forbindelse med Pæregård ikke, at der er særlige beliggenhedsmæssige forhold eller andet, der betyder, at der skal udvises større forsigtighed end normalt.

Beplantning

Der blev i 2005 meddelt landzonetilladelse til eksisterende stald, gyllelagune og siloer. I henhold til landzonetil-ladelsen skulle hele stald- og gylleanlægget omkranses af et 15 bredt levende hegn af træarter, der er typiske for området, dvs. eg, fuglekirsebær, tjørn, mirabel o.lign.

Der er etableret beplantning på vest- og sydsiden af den eksisterende slagtesvinestald på Pæregård, som det er foreskrevet i landzonetilladelsen fra 2005. På foto 1 herunder ses, hvorledes beplantningen er etableret.

Foto 1. Skråfoto Pæregård, Gudhjemvej 44, Gudhjem. Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto fra 10. maj 2021.

Det er korrekt, som det fremgår, at der ikke er etableret beplantning omkring den eksisterende gyllelagune. Dette er ikke gennemført, idet leverandøren af gyllelagunen har frarådet beplantning ved gyllelaguner, idet beplantningen rødder kan beskadige lagunens plastmembraner.

I forbindelse med landzonetilladelsen i 2005 var Bornholms Regionskommunen ikke opmærksom på, at det ikke var fagligt korrekt at etablere beplantning i umiddelbar tilknytning til gyllelagunen. Efterfølgende er regionskommunen blevet opmærksom på dette forhold. Det fremgår af vejledningen til husdyrgødningsbekendtgørelsen, at kommunerne i forhold til beholdere til flydende husdyrgødning m.m. skal være opmærksomme på, at rødder fra træer kan påvirke bevaringsanlæggenes styrke. Derfor bør kommunen være opmærksom på, at træer af en vis størrelse og afstand fra opbevaringsanlæggene kan bevirke, at rødder fra træerne vokser ind i tanken og påvirker anlæggenes vedligeholdelsestilstand.

Det fremgår af vejledningen til husdyrgødningsbekendtgørelsen, at når beplantning sker i passende afstand fra opbevaringsanlæggene, kan der uden større risiko accepteres både træer og buske. Træer med udpræget horisontal rodudvikling, for eksempel poppel, pil, bøg og rød-el, bør derimod undgås tæt på opbevaringsanlæggene, eller de bør fjernes inden de bliver store og kan påvirke anlæggenes vedligeholdelsestilstand. Ved gyllelaguner bør der være en afstand på minimum 10 meter til træer for at undgå rodindtrængen i membranen/drænrørene.

Bornholms Regionskommune har vurderet, at den manglende beplantning omkring den eksisterende gyllelagune ikke har betydet, at produktionsanlægget har medført en væsentlig ændring i landskabsbilledet. Det er regionskommunens vurdering, at produktionsanlægget med siloerne på Pæregård ikke overordnet set udgør et dominerende element i landskabet.

Det eksisterende beplantningsbælte afskærmer gårdanlægget set fra landevejen, som er den vej, hvor der er mest færdsel, og det har samtidig den betydning, at gårdanlægget knytter sig visuelt til landskabet. Set fra Kobbvej er der en strækning, hvor især siloerne er ganske synlige. Det vurderes dog, at skovbeplantningen (Klinteskoven ved Sigtevej og på Lensbjerg) danner en visuel "ryg" bag siloerne, som mindsker den synlige dominans i landskabet. Det bornholmske landskab indeholder flere siloer ved landbrugsejendommers produktionsanlæg, såvel store som små, og siloer i det åbne landskab er derfor ikke et særsyn.

Gyllelagunen har en beskeden højde og er derfor meget lidt eller ikke synlig i landskabsbilledet både set fra Gudhjemvej og fra Kobbvej.

Det er regionskommunens vurdering, at der på denne baggrund ikke skal stilles vilkår om beplantning foran siloerne eller omkring gyllelagunen.

Foto 2: Pæregård, Gudhjemvej 44, Gudhjem, BRK 2022.

Foto 3 og 4: Pæregård, Gudhjemvej 44, Gudhjem, set fra Gudhjemvej, Kilde Google Street View

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i §16a-miljøgodkendelsen.

Miljøforeningen Saltunakysten Venner har fremsendt følgende bemærkninger:

Tak for invitationen til at bidrage med bemærkninger til det foreliggende forslag til miljøgodkendelse til dyrehold og mere specifikt til opførelse af ny gyllelagune på Pæregård, Gudhjemvej 44, 3760 Gudhjem.

Det fremgår af forslaget til miljøgodkendelse, at en ny gyllelagune på Pæregård vil gøre det muligt at oplagre gylle fra svinebedrifter ejet af ansøger bl.a. i Østermarie på Pæregård tættere på de marker, hvor gyllen allerede i dag bliver anvendt.

Det fremgår endvidere af forslaget til miljøgodkendelse, at den ekstra oplagring af gylle på Pæregård i den gyllelagune, der ønskes opført, vil lede til en øget ammoniakudledning fra Pæregård på 303,4 kg NH₃-N/år, svarende til 22,3% i forhold til lovlig nudrift.

Pæregård er beliggende i et område med sårbare og beskyttede naturområder, herunder flere naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, og i umiddelbar nærhed til det netværk af økologiske forbindelsesområder, som er udpeget som en del af Grønt Danmarkskort, hvor målet er styrket naturpleje og naturgenopretning. Disse naturtyper er alle særdeles sårbare over for øget ammoniaknedfald.

Bornholms Regionskommune har senest i forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2020 gentaget sit ønske om at bidrage til styrket naturpleje og naturgenopretning i disse naturområder. Dette hilses varmt velkommen af Miljøforeningen Saltunakystens Venner og derfor undrer det os:

At der i forslaget til miljøgodkendelse ikke henvises til den aktuelle kommuneplan, men til den forældede kommuneplan fra 2013 (s. 17 i forslag til miljøgodkendelse), idet dette vidner om, at kommunens miljøforvaltning sker uden hensyntagen til de prioriteringer, som er nedlagt i den politisk vedtagne kommuneplan.

Vi ønsker derfor, at der i en endelig miljøgodkendelse refereres til den gældende kommuneplan og de prioriteter, der er nedlagt i denne, særligt i forhold til Natur og Landskab (Grønt Danmarkskort og vandløb og søer).

Søer og vandløb har en særlig bevågenhed i kommuneplan 2020 og generelt i kraft af deres nøglerolle som levesteder og grundlag for et væld af planter, insekter, fugle, land- og vanddyr.

Det fremgår af tabel 11 i forslaget til miljøgodkendelse, at den beregnede totale ammoniakdeposition til den sø, som er beliggende umiddelbart nord for Pæregård, udgør 6,1 kg NH₃-N/år, og at merdepositionen beregnes til 0,3 kg NH₃-N/år. En ammoniakdeposition på 6,1 kg NH₃-N/år er voldsom, særlig set i lyset af, at kommunen for kategori 3 naturområder ud fra en konkret vurdering kan stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Det er vanskeligt ikke at sammenkæde dette høje niveau for ammoniakdeposition med fraværet af nylige observationer af bilag IV arten løvfrø. Forslaget til miljøgodkendelse synes således også at bero sig på en argumentation, der hviler på en antagelse om, 'at alt hvad der vil blive slået ihjel af en øget ammoniakdeposition, allerede vil være blevet slået ihjel, hvorfor

yderligere ammoniak deposition på 22,3% i forhold til det nuværende niveau ikke vurderes problematisk' (s.36).

Samtidig anføres det, at søer og vandløb i området allerede er voldsomt eutrofierede, men fra andre kilder end ammoniakdeposition, dog uden at der anføres dokumentation for dette udsagn. Der forekommer Miljøforeningen Saltunakystens Venner stærkt foruroligede:

At Bornholms Regionskommune ikke efterlever sin forpligtelse, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, til at foretage en konkret vurdering af betydningen af såvel den eksisterende som den planlagte merdeposition af ammoniak for de omkringliggende sårbare naturområder og for levevilkår for Bilag IV arter i området. Her tænkes i særdeleshed på det nævnte kategori 3 skovbundsområde N og den sø, klassificeret som 'Anden Natur', som er beliggende i umiddelbar nærhed af Pæregård og hvor en voldsom ammoniakdeposition allerede i nudrift synes at udgøre en voldsom belastning for naturtilstanden og for naturgenopretning, inklusiv for levevilkårene for Bilag IV arter.

Vi ønsker derfor, at Bornholms Regionskommune forud for en endelig miljøgodkendelse foretager en konkret miljøvurdering af betydningen af den totale ammoniakdeposition for de omkringliggende naturområder både i deres egen ret og som levesteder for bilag IV arter.

Samtidig efterspørger vi dokumentation for kommunens vurdering af, at "De fleste søer og vandhuller beliggende i eller ved landbrugsarealer er næringsrige søer" og at "Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition" (s. 36).

Endelig gør vi for en ordens skyld opmærksom på, at forslaget til miljøgodkendelse på side 15 nævner at Pæregård er beliggende 2,3 km fra Østermarie byzone. Vi formoder, at der her må være tale om Østerlars.

Regionskommunens kommentar til bemærkningerne fra Miljøforeningen Saltunakystens Venner:

Afgrænset byområde

Bornholms Regionskommune medgiver, at nærmeste afgrænsede område/afgrænsede byzone er Østerlars, og ikke Østermarie, som der var angivet på side 15 i forslaget til miljøgodkendelse til Pæregård. Det skal bemærkes, at der er beregnet lugtgeneafstande til Østerlars, som er nærmeste samlet bebyggelse.

Kommuneplan og Grønt Danmarkskort

Bornholms Regionskommunen medgiver, at der ikke er omtalt det korrekte årstal for kommuneplanen – i den endelige miljøgodkendelse vil der blive refereret til kommuneplanen 2020.

I henhold til Grønt Danmarkskort skal landbrugs- og skovdrift fortsat kunne ske i området under hensyntagen til områdets natur- og landskabsværdier. Det fremgår af de nationale interesser i kommuneplanlægning³ bl.a. at 'Der lægges således vægt på, at kommunernes udpegninger heller ikke på sigt kan påføre lodsejernes begrænsninger ift. udnyttelse af mulighederne for landbrugsejendomme, fx til udvidelse af husdyrbrug eller ny bebyggelse', hvilket også fremgår af redegørelsen til Grønt Danmarkskort i regionskommunens kommuneplan 2020. Det er ligeledes en national interesse, at der er tilstrækkelige arealer til at sikre grundlag for en betydelig og lønsom fødevarerproduktion og at eksisterende husdyrbrug, der drives som produktionslandbrug sikres vækst- og udviklingsmuligheder'. For Bornholm gælder det, at meget store arealer i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder. I området omkring Pæregård er stort set alle marker og åbne arealer udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder. Det er et statsligt mål, at der i områder, som har denne udpegnings, udvises tilbageholdenhed i forhold til at inddrage landbrugsjorden til ikke-jordbrugsmæssige formål.

Det er regionskommunens vurdering, at driften af Pæregård er forenelig med intensjonerne i Grønt Danmarkskort. Pæregård er en eksisterende landbrugsejendom, som må forventes at blive drevet som traditionel landbrugsbedrift også i fremtiden.

Naturvurdering

Efter husdyrbrugloven skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 16 varetage hensynet til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. ammoniak, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, overskrides.

Der er i lovgivningen fastsat afskæringskriterier i forhold til kategori 1-natur og i forhold til kategori 2-natur. Her skal vi som kommune foretage en vurdering af, om naturområdet er korrekt udpeget og afgrænset, og om der er andre større husdyrbrug i nærheden, men herudover er det afskæringskriterierne, som gælder.

I forhold til kategori 3-natur kan kommunen i særlige tilfælde stille krav til maksimal merdeposition med ammoniak. Kravet kan dog ikke være under en merdeposition på 1 kg N/ha/år. Det vil sige, at i de tilfælde, hvor merdepositionen til kategori 3-natur overstiger 1 kg N/ha/år, skal kommunen foretage en konkret vurdering og på baggrund af denne evt. stille vilkår.

Herudover skal regionskommunen generelt forholde sig til, om ammoniakudledningen kan medføre en tilstandsændring af andre beskyttede naturområder som f.eks. enge og søer, samt om der kan ske en påvirkning på Bilag IV-arter.

³ Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægning, Erhvervsstyrelsen 2018 ([oversigt over nationale interesser i kommuneplanlaegning.pdf \(erhvervsstyrelsen.dk\)](#))

Kategori 3-natur omfatter overdrev, heder og moser samt ammoniakfølsomme skove. Der er derfor beregnet ammoniakdeposition til de nærmeste arealer med disse naturtyper i området omkring Pæregård. I området omkring ejendommen ligger et antal skove. For alle skovene er resultatet af beregningerne, at merdepositionen med ammoniak er lille (0,0-0,1 kg N/ha/år) og dermed under 1,0 kg N/ha/år.

Det er i forbindelse med husdyrlovens bestemmelser om, at der ikke til kategori 3-natur kan stilles krav til merdeposition på under 1 kg N/ha/år, generelt vurderet, at en merpåvirkning under 1 kg N/ha/år ikke anses for en væsentlig påvirkning. Bornholms Regionskommune kan jf. lovgivningen heller ikke stille krav om en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år. Der er derfor ikke behov for at foretage en yderligere vurdering af påvirkningen på skovene.

Søer regnes ikke som kategori 3-natur, men som anden beskyttet natur, som Bornholms Regionskommune også skal forholde sig til i forhold, at naturtypen er beskyttet mod tilstandsændringer gennem naturbeskyttelseslovens § 3, og i forhold til søer som potentielt levested for Bilag IV-arter (se mere om det i næste afsnit). I forhold til den i høringssvaret omtalte sø, som er beliggende umiddelbart nord for produktionsanlægget på Pæregård, er der beregnet ammoniakdeposition. Beregningen er gennemført ved værst tænkelige scenarie, idet der er valgt ruhedsklasse for naturtypen "blandet natur med lav bevoksning". Merdepositionen til søen er beregnet til 0,3 kg N/ha pr. år i forhold til både nudrift og 8-års drift. Den samlede deposition til søen i ansøgt drift er beregnet til 6,1 kg N/ha/år.

Der er ikke fastsat generelle tålegrænser for søer. I habitatdirektivet er søer inddelt i fem typer. Af disse er de fire næringsfattige søtyper med fastsatte tålegrænser på 5-10 kg N/ha/år, og den femte er næringsrige søer og vandhuller, som der ikke er fastsat tålegrænser for (naturtype 3150)⁴. Mange søer og vandhuller er eutrofierede som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition⁵, og naturtypen næringsrige søer og vandhuller omfatter de fleste danske småsøer og vandhuller⁶.

Det er som beskrevet i forbindelse med husdyrlovens bestemmelser generelt vurderet, at en merpåvirkning under 1 kg N/ha/år ikke anses for en væsentlig påvirkning. I dette tilfælde er der beregnet en merpåvirkning til søen på 0,3 kg N/ha/år.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at søen ved Pæregård i forvejen er næringsrig. Det er endvidere Bornholms Regionskommunes vurdering, at idet merdepositionen ikke overstiger 1,0 kg N/ha pr. år er der tale om så begrænset en påvirkning, at det ikke medfører en væsentlig påvirkning af søen og dens naturtilstand. Bornholms Regionskommune vurderer på denne baggrund, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår vedr. ammoniakdepositionen til søen.

I forhold til eventuel anden tilførsel af næringsstoffer, så omfatter miljøgodkendelsen ikke udbringning af husdyrgødning, idet dette reguleres efter generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Bilag IV-arter

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sik-

⁴ Opdatering af empirisk baserede tålegrænser – Notat fra DCE- Nationalt Center for Miljø og Energi, 2018 ([Opdatering af empirisk baserede tålegrænser \(au.dk\)](#))

⁵ Samme som ovenfor.

⁶ Habitatbeskrivelser, årgang 2016 Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (Natura 2000 typer) ([Microsoft Word - Habitatbeskrivelser 2017, ver. 1.05. ENDELIG.docx \(mst.dk\)](#)).

re, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NO-VANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten."*

Bornholms Regionskommune har gennemgået egne data samt registrerede data i de tilgængelige databaser Naturdata (Danmarks Miljøportal), Naturbasen samt Arter.dk. Der er ikke i nogen af disse registreret bilag IV-arter inden for en afstand af mere end 1000 m fra Pæregård.

Inden for 300 m fra produktionsanlægget på Pæregård ligger to søer. Der er tale om søen beliggende umiddelbart nord for produktionsanlægget på Pæregård som beskrevet ovenfor samt en sø beliggende ca. 215 m sydøst for den nye gyllelagune. Kommunen har ikke kendskab til, at der er registreret bilag IV-arter i søerne, men de kan potentielt udgøre levesteder for bilag IV-arter som padden. Udover søerne vurderes der ikke at være andre oplagte yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter inden for en afstand af 300 m fra Pæregård. Andre arter omfattet af bilag IV såsom padden, markfirben og flagermus kan dog have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlæg og udbringningsarealer, herunder søer og skove i området.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniakdeposition til de potentielle levesteder for bilag IV-arter, dvs. søerne beliggende nærmere end 300 m fra Pæregård. Til søen ved Pæregård er der beregnet en merdeposition på 0,3 kg N/ha/år i forhold til såvel nudrift som 8-års drift og en totaldeposition på 6,1 kg N/ha/år. Til søen ca. 215 m sydøst for Pæregård er der beregnet en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år i forhold til såvel nudrift som 8-års drift og en totaldeposition på 0,4 kg N/ha/år. Herudover er der beregnet ammoniakdeposition til andre søer og en eng i området omkring Pæregård. Disse påvirkes med en merdeposition på 0,0-0,1 kg N/ha/år (se tabel 10 i begyndelsen af afsnittet og bilag 3).

For søen beliggende inden for 300 m af produktionsanlægget, er det som beskrevet i det foregående afsnit 'Naturvurdering' Bornholms Regionskommunes vurdering, at der er tale om så begrænset en merpåvirkning af søen, at det ikke medfører en væsentlig påvirkning af søen og dens naturtilstand. For søen beliggende ca. 215 m sydøst for produktionsanlæggene vurderes det tilsvarende, at en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning af søen. På baggrund heraf er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af søernes potentiale som muligt levested for Bilag IV-arter.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet set, at den ansøgte udvidelse ikke medfører en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter eller fører til ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter.

Høringssvaret har givet anledning til, at afsnittet om Bilag IV-arter er blevet suppleret med ovenstående tekst i §16a-miljøgodkendelsen, samt at forvirring om Østermarie/Østerlars er konsekvensrettet, og at Kommuneplannavnet er konsekvensrettet til Kommuneplan 2020.

Ejeren af Gudhjemvej 48 har fremsendt følgende bemærkninger:

”

Tak for tilsendte naboorientering!

Jeg har ikke kommentarer til ansøgningen om godkendelse efter de nye regler.

Jeg er derimod bekymret for hvilke konsekvenser en ekstra gyllelagune vil medføre af lugtgener og ammoniakudledning. Det gælder både naturområdet i nærheden og min egen påvirkning som nabo! Der vil blive transporteret mere gylle til lagunen, påfyldt mere gylle og måske også spredt mere gylle i området! Det fremgår ikke af ansøgningen, hvor gyllen skal spredes.

Jeg har jævnligt lugtgener fra husdyrholdet - ikke alene fra de få gange om året gyllen spredes, men i den daglige drift!

Jeg er også bekymret for hvordan ammoniak udledes i luft og i jorden.

Jeg gør derfor indsigelse mod den ekstra gyllelagune.

”

Regionskommunens kommentar til bemærkningerne fra Gudhjemvej 48:

Etablering af en ny lagune vil betyde, at der transporteres mere gylle til selve ejendommen. Der vil dog ikke blive spredt mere gylle i området. Udspredningen er pålagt regulering ift. Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Ansøger har et større jordtilliggende i området, hvortil der nu transporteres og udbringes gylle transporteret fra hans andre ejendomme.

Ved at etablere den ekstra opbevaringskapacitet på Pæregård opnås mulighed for at flytte gyllen til området på et mere hensigtsmæssigt tidspunkt. Udbringning af husdyrgødning på ansøgers arealer i området vil dermed kunne foretages over en kortere periode og hermed minimere generne for naboerne.

Gyllelagunen er overdækket for at minimere udledning af ammoniak og lugt.

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i §16a-miljøgodkendelsen.

Ejerne af Kobbvej 3 har fremsendt følgende bemærkninger:

Set i lyset af både det lokale, det nationale og det globale skifte i orientering mod en energi og produktionsform der imødegår forventninger til nedbringelse af det samlede CO₂ tryk og i særdeleshed den kritiske situation den danske natur står i med hensyn til koncentration af kvælstof og andre af de moderne produktionsmetoder indvirkning på biodiversitet, forurening af grundvand, sårbarhed overfor sygdomme etc - må det anses for en i direkte modsat retning gående kurs at give tilladelse en udvidelse af svineproducerende virksomheder på Bornholm.

I en helt ny rapport fra GEUS og DANVA er der sendt et bekymrende opråb om grundvandstilstanden i Danmark : 94 ud af 98 borer har giftrester i- over halvdelen af landets kommuner (-deriblandt Bornholm!). I 70 % af det yngste grundvand indeholder giftrester!

Hvis Center for Miljø og Fritid hævder at en svineproduktion med konventionelle midler ikke vil have betydning for miljøet så tror vi der er alvorlig grund til at undersøge denne påstands lødlighed og hvilke parametre der opstilles til grund for undersøgelsen. Det er en udbredt opfattelse at både de konventionelle dyrkningsmetoders brug af kunstgødning og pesticider, samt det samlede CO₂- tryk af denne produktion er absolut hovedfaktorer i tilbagegang af biodiversitet, udvaskning af kvælstof og frigørelse af kulstof- Bruger pågældende gårdejer økologisk foder til svinene? Hvor bliver det produceret? Garanterer man at der ikke er nedsivning af pesticide-rester til grundvandet dé hvor foder bliver produceret?

Der ligger et Natura 2000 område syd for Gudhjem langs kysten. Hvilke garantier kan der gøres for at ikke noget som helst af det kvælstof fra markene ikke havner her når hele afvandsområdet stammer fra oplandet omkring Pæregaard? Ifølge Forslaget til Miljøgodkendelse opfylder produktionen det anførte krav- også selvom der kun er feks 18 m til et §3-område samt nærliggende ammoniakfølsomme områder med gammel skovjordbund.

Ved Godkendelse af driften burde indgå skærpede krav grundede de aktuelle data fra videnskabelige rapporter. Bla angående økologiske dyrkningsmetoder og yderligere begrænsninger af pesticider.

Det er komplet uacceptabelt og uansvarligt at ignorere de alarmerende rapporter der kommer fra stort set alle videnskabelige kilder inden for de seneste år og i særdeleshed nyeste opdateringer om klodens tilstand og fremtidige dystre perspektiver.

En opgave - ikke blot som en mulighed men det burde ses som et ansvar organisationerne (Bornholm Landbrug og Fødevarer, Center for Miljø, Natur og Fritid) påtager sig for at lede og rådgive sine medlemmer om dyrkningsmetoder med mere perspektiv i både økonomisk og miljømæssigt for såvel for deres egne kommende generationer som for landet som helhed.

Hermed skal samtidig gives en opfordring til at man på det kraftigste anmoder Bornholms Landbrug og fødevarerstyrelse om på mere seriøs vis at påtage sig den opgave at undersøge mulighederne for gennem den enkeltes landmands særskilte produktionsforhold og kapacitet og kompetencer -at rådgive omkring det væld af alternativer der i dag findes til den konventionelle form for svineproduktion.

Skal Bornholm holde deres turistmæssige attraktionsværdi i hævd og på andre måder hævde sig som et grønt og et alsidigt kultur -og naturlandskab og det har det alle muligheder for - bør man i alvorlig grad og omgående tænke i nyere baner end en øget svineproduktion med konventionelle midler.

(Industrien har for længst (30-40 siden) rettede ind og indset at enhver produktion som på nogen måde og i særdeleshed som landbruget-gør brug af de naturlige ressourcer er forpligtet til ikke at forstyrre kredsløb eller på anden måde bringe de naturlige systemer ud af balance-og dermed rense deres spildevand etc. Foregår det på forsvarlig måde i landbruget ?! ...men her føler man tilsyneladende intet ansvar!!)

Det skal her med det samme anføres at vi som naboer ikke mener denne skrivelse som et personligt anliggende eller har noget personligt i mod vor nabo men udelukkende skriver på et sagligt grundlag. I den forbindelse har vi samtidig netop den forestilling, at fortsættelse af den hidtidige retning indenfor svineproduktion netop er perspektivløst også i et økonomisk perspektiv og således en ringe og stakket frist for en in forvejen hårdt pressede forretning -der således trænger til nytænkning og vilje til og støtte til og

opfordring til at gå nye veje.

Det skal i den anledning anføres at vi agter at bringe denne sag videre til et bredere offentlig forum såfremt den pågældende godkendelse bemyndiges

”

Bornholms Landbrug og Fødevarer v. Thomas Bays kommentar til bemærkningerne fra Kobbvej 3:

Den pågældende tilladelse til udvidelse af griseproduktionen er ikke en generel tilladelse til at udvide den totale produktion for hverken den pågældende bedrift eller for Bornholm. Det er en tilladelse til at kunne udvide på den pågældende lokation, hvilket betyder at der kan reduceres på andre lokationer.

Det bornholmske landbrug er på vej til at reducere på ældre staldanlæg og forbedre og forny andre. Det skal være medvirkende til netop at komme de udfordringer som familien Kruse Serup bl.a. anfører som kritikpunkter. Med moderniseringer bliver vores produktion mindre CO2 belastende og mindre miljøbelastende.

I forhold til de spørgsmål som familien Kruse stiller vedr. foderproduktionen, så er det ikke økologisk foder der anvendes. Der er ikke økologisk griseproduktion på Bornholm. I forhold til bemærkninger om anvendelse af pesticider, så forholder det sig sådan at Danmark har et af de mest restriktive love og bekendtgørelser i verden for hvilke plantebeskyttelsesmidler der må anvendes for netop at sikre en beskyttelse af miljøet.

Bornholms Landbrug & Fødevarer arbejder konstant med dels at optimere og dels at forandre, så netop de udfordringer der nævnes i høringsvaret adresseres. Det går i alle de nævnte retninger med forandringer i produktionsformer såvel som optimeringer i den nuværende drift.

Regionskommunens kommentar til bemærkningerne fra Kobbvej 3:

Generelt om Husdyrbrugloven

Der blev i august 2017 indført en ny lov vedrørende reguleringen af husdyrbrugene i Danmark. Med denne lov etableredes det retlige grundlag for et paradigmeskifte for en del af miljøreguleringen af landbruget – med henblik på at skabe større produktionsmæssig fleksibilitet og administrative forenklinger for de danske husdyrproducenter under hensyntagen til natur og miljø. Ændringen skulle bidrage til at gøre fødevarer- og landbrugserhvervet bedre rustet til at øge råvaregrundlaget og eksporten, samt medvirke til at skabe vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Loven, der blev vedtaget, indeholder samtidig en række elementer, der skal give grundlag for kortere sagsbehandlingstider i sager om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug. Der blev gennemført en modernisering af husdyrlovgivningen med udgangspunkt i, at alene anlæggene (dvs. stalde og gødningslagre m.v.) omfattes af kommunalbestyrelsens konkrete godkendelser og tilladelser, mens anvendelsen af gødning på arealerne overgik til generel regulering. Der er tale om en omfattende reform af husdyrreguleringen.

Med den nye regulering af husdyrbrugenes anlæg er måden at fastsætte produktionens omfang ændret i forhold til tidligere. Reguleringen baseres på en produktionsramme, der bliver udtrykt i m² produktionsareal i stedet for antal dyr. Den nye model betegnes *stipladsmodellen*.

Stipladsmodellen inddrager den nyeste faglige viden om ammoniakfordampning (emission) fra gødningsoverfladerne, idet ammoniakemissionen i højere grad afhænger af produktionsarealets størrelse end af det årligt producerede antal dyr. Den nye viden viser, at ammoniakemissionen fra en stald er relativt konstant uanset produktivtetsudsving. Modellen kan anvendes både i forhold til fast og flydende gødning, og også lugtemissionerne er fastsat med udgangspunkt i overfladearealerne. Emissioner fra gødningslagre baseres også på beholderens overfladeareal.

Emissionsfaktorer, der i tidligere beregnedes med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, er i stipladsmodellen i stedet fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige staldtyper, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Bornholms Regionskommune bemærker, at regionskommunen ved behandlingen af ansøgning om miljøgodkendelse til et husdyrbrug skal behandle sagen efter Husdyrbrugloven, og at regionskommunen kun skal tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrbrugslovgivningen. Regionskommunen forholder sig derfor ikke til punkterne i henvendelsen, som vedrører udvikling i landbrugserhvervet, forpligtigelser fastlagt i klimaloven mv.

CO₂

CO₂ er ikke en enkelt stående miljøparameter, som skal vurderes i forbindelse med miljøtilladelser og – godkendelser til husdyrbrug. CO₂ ligger implicit i vurderingen, som foretages af BAT (Bedst Tilgængelige Teknik).

Naturområde 18 fra anlæg

Der foreligger ammoniakdepositionsberegninger til søen, som er beliggende 18 meter nord for produktionsanlægget på Pæregård. Som det fremgår af beregningerne, medfører ændringen på Pæregård en merdeposition på 0,3 kg N/ha/år til søen i forhold til såvel nudrift som 8-års drift. Bornholms Regionskommune har foretaget en vurdering af påvirkningen på søen som beskrevet ovenfor under tidligere hørings svar. Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at idet merdepositionen ikke overstiger 1,0 kg N/ha pr. år er der tale om så begrænset en påvirkning, at det ikke medfører en væsentlig påvirkning af søen og dens naturtilstand.

Anvendelse af husdyrgødning på markerne

I relation udbringning af gylle, kan det oplyses, at udbringning af husdyrgødning reguleres efter generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Områder i landzone er landbrugets arbejdsplads, og det er afspejlet i den afvejning af modstridende interesser, som foregår ved Miljøstyrelsens udarbejdelse af reglerne. I landzone, som ikke er udlagt til boligformål, er der derfor ingen afstandskrav.

Udspredding af husdyrgødning på markerne må ikke give anledning til unødige gener. Det vil sige, at kommunen i særlige tilfælde kan gribe ind over for gener, som ligger ud over, hvad man må forvente forekommer ved almindelig landbrugsdrift. Det afhænger af de konkrete omstændigheder, og det vil være kommunens vurdering, der gælder.

En lovændring af Husdyrbrugloven i 2017 betød, at beskyttelsesniveauerne for arealer blev løftet helt ud af de konkrete afgørelser om miljøgodkendelser og overført til nationalt fastsatte generelle regler, så kommunerne ikke skal foretage konkrete vurderinger i forhold til de arealer, hvor der udbringes husdyrgødning.

Høringsvaret giver ikke anledning til ændringer i §16a-miljøgodkendelsen.

